

een half miljoen m³ zand per week bereikt.

Op 3 april kwam de eerste stenentrein – Belgische steen voor de nieuwe dammen in zee – in Europoort aan op het werkterrein van Rijkswaterstaat.

In de loop van het jaar kwam uit mededelingen van de zijde van het Havenbedrijf naar voren dat reeds werd onderzocht langs welke route, via het Nauw van Calais, schepen van 500.000 dwt en een diepgang van 80 voet Europoort zouden kunnen bereiken. De voorlopige indruk was dat verlenging van de vaargeul tot een 45 km uit de kust wellicht al toereikend zou zijn.

Het belang van het besluit over de vaargeul bleek al spoedig uit wat wel genoemd werd: het 'geuleffect'. Voor en na werden uitbreidingen bekend gemaakt van de raffinage-capaciteit, van de petrochemische activiteiten en van de opslagcapaciteit. Door vergroting van de raffinage-capaciteit met 7,5 miljoen ton wordt 'Shell Pernis' met 25 miljoen ton per jaar de grootste raffinaderij ter wereld. Esso zou de capaciteit van de raffinaderij verdubbelen: niet van 8 op 13, zoals aanvankelijk aangekondigd, maar van 8 op 16 miljoen ton per jaar. Chevron (voorheen Caltex) besloot tot een produktie-uitbreiding van 5 tot 12,5 miljoen ton per jaar. Ook Gulf maakte belangrijke uitbreidingen in de petrochemische sector van haar bedrijf bekend. Naar schatting zouden deze uitbreidingen, en de daarmee gepaard gaande uitbreidingen van tankparken, steigers enz. ca. f 1,2 miljard vergen, voor een aanmerkelijk deel in Nederland te besteden. B.P. – de nieuwe raffinaderij werd in juli officieel in bedrijf gesteld – besloot Rotterdam als centraal distributiepunt te gaan gebruiken voor de bevoorrading van haar raffinaderijen in Noordwest-Europa. Daartoe zou een overslagstation met een capaciteit van 20 miljoen ton per jaar gebouwd worden.

Hier moet ook genoemd worden de bouw van een nieuwe ruwe oliepijpleiding naar West-Duitsland met een capaciteit van 40 miljoen ton per jaar; na het gereed komen daarvan zal de bestaande leiding (capaciteit 20 miljoen ton per jaar) voor produkten gebruikt worden.

Uit een langzamerhand continue stroom van berichten werd in de loop van het jaar wel duidelijk dat de Antwerpse raffinaderijen, Esso, B.P. en Petrofina grote voorstanders zijn van de aanleg van